

eul_wid: eom-aa

Σοφοκλέους Βίος · Sophocles Life

Life of Sophocles

Βίος Σοφοκλέους

Period: Κλασική Classical
Dialect: Ἀττικίζουσα λογοτεχνική Atticizing Literary
Domain: Βίος Biography
Format: Πεζός Prose

[45] Σοφοκλέους γένος καὶ βίος Σοφοκλῆς τὸ μὲν γένος ἦν Ἀθηναῖος, υἱὸς δὲ Σοφίλλου, ὃς οὔτε, ὡς Ἀριστόξενός φησι (fr. 115 Wehrli), τέκτων ἢ χαλκεὺς ἦν, οὔτε, ὡς Ἰστρος (FGrHist 334 F 33), μαχαιροποιὸς τὴν ἐργασίαν, τυχὸν δὲ ἐκέκτητο δούλους χαλκεῖς ἢ τέκτονας· οὐ γὰρ εἰκὸς τὸν ἐκ τοῦ τοιοῦτου γενόμενον στρατηγίας ἀξιωθῆναι σὺν Περικλεῖ καὶ Θουκυδίδῃ, τοῖς πρώτοις τῆς πόλεως· ἀλλ' οὐδ' ἂν ὑπὸ τῶν κωμικῶν ἄδηκτος ἀφείθη τῶν οὐδὲ Περικλέους ἀπεσχημένων. ἀπιστητέον δὲ καὶ τῷ Ἰστρῷ (FGrHist 334 F 34) φάσκοντι αὐτὸν οὐκ Ἀθηναῖον ἀλλὰ Φιλάσιον εἶναι· εἰ δὲ καὶ τὸ ἀνέκαθεν Φιλάσιος ἦν, ἀλλὰ πλὴν Ἰστρου παρ' οὐδένι ἐτέρῳ τοῦτο ἔστιν εὐρεῖν. ἐγένετο οὖν Σοφοκλῆς τὸ γένος Ἀθηναῖος, δήμου Κολωνῆθεν, καὶ τῷ βίῳ καὶ τῇ ποιήσει περιφανής, καλῶς τε ἐπαιδεύθη καὶ ἐτρέφη ἐν εὐπορίᾳ, καὶ ἐν πολιτείᾳ καὶ ἐν πρεσβείαις ἐζητάζετο. Γεννηθῆναι δὲ αὐτὸν φασιν οἱ Ὀλυμπιάδι κατὰ τὸ δεύτερον ἔτος ἐπὶ ἄρχοντος Ἀθήνησι Φιλίππου (495/4). ἦν δὲ Αἰσχύλου νεώτερος ἔτεσιν ζ', Εὐριπίδου δὲ παλαιότερος κδ'. Διεπονήθη δὲ ἐν παισὶ καὶ περὶ παλαίστραν καὶ μουσικὴν, ἐξ ὧν ἀμφοτέρων ἐστεφανώθη, ὡς φησιν Ἰστρος (FGrHist 334 F 35). ἐδιδάχθη δὲ τὴν μουσικὴν παρὰ Λάμπρῳ, καὶ μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν Ἀθηναίων περὶ τρόπαιον ὄντων μετὰ λύρας γυμνὸς ἀληλιμμένος τοῖς παιανίζουσι τῶν ἐπινικίων ἐξῆρχε. Παρ' Αἰσχύλῳ δὲ τὴν τραγωδίαν ἔμαθε. καὶ πολλὰ ἐκαινούργησεν ἐν τοῖς ἀγῶσι, πρῶτον μὲν καταλύσας τὴν ὑπόκρισιν τοῦ ποιητοῦ διὰ τὴν ἰδίαν μικροφωνίαν (πάσαι γὰρ καὶ ὁ ποιητὴς ὑπεκρίνετο αὐτός), τοὺς δὲ χορευτὰς ποιήσας ἀντὶ ἰβ' ἰε' καὶ τὸν τρίτον ὑποκριτὴν ἐξεῦρε. Φασὶ δὲ ὅτι καὶ κιθάραν ἀναλαβὼν ἐν μόνῳ τῷ Θαμύριδι ποτε ἐκιθάρισεν, ὅθεν καὶ ἐν τῇ ποικίλῃ στοᾷ μετὰ κιθάρας αὐτὸν γεγράφθαι. Σάτυρος δὲ φησιν (FHG 3, 161 sq.) ὅτι καὶ τὴν καμπύλην βακτηρίαν αὐτὸς ἐπενόησε. φησὶ δὲ καὶ Ἰστρος (FGrHist 334 F 36) τὰς λευκὰς κρηπίδας αὐτὸν ἐξευρηκέναι, αἷς ὑποδεσμεύονται οἱ τε ὑποκριταὶ καὶ οἱ χορευταί· καὶ πρὸς τὰς φύσεις αὐτῶν γράψαι τὰ δράματα· ταῖς δὲ Μούσαις θίασον ἐκ τῶν πεπαιδευμένων συναγαγεῖν. Καὶ ἀπλῶς εἰπεῖν τοσαύτη τοῦ ἥθους αὐτῷ γέγονε χάρις ὥστε πάντῃ καὶ πρὸς ἀπάντων αὐτὸν στέργεσθαι. Νίκας δὲ ἔλαβεν κ', ὡς φησι Καρύστιος (FHG 4, 359), πολλάκις δὲ καὶ δευτερεῖα, τρίτα δὲ οὐδέποτε. Καὶ Ἀθηναῖοι δὲ αὐτὸν ξε' ἐτῶν ὄντα στρατηγὸν εἶλοντο πρὸ τῶν Πελοποννησιακῶν ἔτεσιν ζ', ἐν τῷ πρὸς Ἀναίους πολέμῳ. Οὕτῳ δὲ φιλαθηναϊότατος ἦν ὥστε πολλῶν βασιλέων μεταπεμπομένων αὐτὸν οὐκ ἠθέλησε τὴν πατρίδα καταλιπεῖν. Ἔσχε δὲ καὶ τὴν τοῦ Ἄλωνος ἱερωσύνην, ὃς ἦρως μετὰ Ἀσκληπιοῦ παρὰ Χεῖρωνι *** ἰδρυνθεὶς ὑπὸ Ἰοφώντος τοῦ υἱοῦ μετὰ τὴν τελευτήν. Γέγονε δὲ καὶ

θεοφιλῆς ὁ Σοφοκλῆς ὡς οὐκ ἄλλος, καθά φησιν Ἱερώνυμος (fr. 31 Wehrli) *** περὶ τῆς χρυσῆς στεφάνης. ταύτης γὰρ ἐξ ἀκροπόλεως κλαπείσης κατ' ὄναρ Ἡρακλῆς ἐδήλωσε Σοφοκλεῖ, λέγων τὴν μὴ οἰκοῦσαν οἰκίαν ἐν δεξιᾷ εἰσιόντι ἐρευνῆσαι, ἔνθα ἐκέκρυπτο. ἐμήνυσε δὲ αὐτὴν τῷ δήμῳ καὶ τάλαντον ἐδέξατο· τοῦτο γὰρ ἦν προκηρυχθέν. λαβὼν οὖν τὸ τάλαντον ἱερὸν ἰδρύσατο Μηνυτοῦ Ἡρακλέους. Φέρεται δὲ καὶ παρὰ πολλοῖς ἢ πρὸς τὸν υἱὸν Ἰοφῶντα γενομένη αὐτῷ δίκη. ἔχων γὰρ ἐκ μὲν Νικοστράτης Ἰοφῶντα, ἐκ δὲ Θεωρίδος Σικυωνίας Ἀρίστωνα, τὸν ἐκ τούτου γενόμενον παῖδα Σοφοκλέα τοῦνομα πλέον ἔστεργε. καί ποτε ἐν δράματι εἰσήγαγε *** τὸν Ἰοφῶντα αὐτῷ φθονοῦντα καὶ πρὸς τοὺς φράτορας ἐγκαλοῦντα τῷ πατρὶ ὡς ὑπὸ γήρως παραφρονοῦντι· οἱ δὲ τῷ Ἰοφῶντι ἐπετίμησαν. ^[45]

- (50) Σάτυρος δέ φησιν (FHG 3, 162) αὐτὸν εἰπεῖν 'Εἰ μὲν εἰμι Σοφοκλῆς, οὐ παραφρονῶ· εἰ δὲ παραφρονῶ, οὐκ εἰμὶ Σοφοκλῆς', καὶ τότε τὸν Οἰδίποδα παραναγνῶναι. Τελευτῆσαι δὲ αὐτὸν Ἴστρος (FGrHist 334 F 37) καὶ Νεάνθης (FGrHist 84 F 18) φασὶ τοῦτον τὸν τρόπον· Καλλιπίδην ὑποκριτὴν ἀπὸ ἐργασίας ἐξ Ὀποῦντος ἦκοντα περὶ τοὺς Χόας πέμψαι αὐτῷ σταφυλὴν, τὸν δὲ Σοφοκλέα λαβόντα ῥᾶγα εἰς τὸ στόμα ἔτι ὁμφακίζουσιν ὑπὸ τοῦ ἄγαν γήρως ἀποπνιγέμενα τελευτῆσαι. Σάτυρος δέ φησι (FHG 3, 162) τὴν Ἀντιγόνην ἀναγινώσκοντα καὶ ἐμπεσόντα περὶ τὰ τέλη νοήματι μακρῷ καὶ μέσῃ ἢ ὑποστιγμὴν πρὸς ἀνάπαυσιν μὴ ἔχοντι, ἄγαν ἐπιτείναντα τὴν φωνὴν σὺν τῇ φωνῇ καὶ τὴν ψυχὴν ἀφεῖναι. οἱ δὲ ὅτι μετὰ τὴν τοῦ δράματος ἀνάγνωσιν, ὅτε νικῶν ἐκηρύχθη, χαρᾷ νικηθεὶς ἐξέλιπε. Καὶ ἐπὶ τῶν πατρῶων τάφων <εἰς τὸν τάφον> ἐτέθη τῶν παρὰ τὴν ἐπὶ Δεκέλειαν ὁδὸν κειμένων πρὸ τοῦ τείχους ἰα' σταδίων· φασὶ δὲ ὅτι καὶ τῷ μνήματι αὐτοῦ σειρῆνα ἐπέστησαν, οἱ δὲ κληιδόνα χαλκῇν. καὶ τοῦτον τὸν τόπον ἐπιτετειχισμένων Λακεδαιμονίων κατὰ Ἀθηναίων Διόνυσος κατ' ὄναρ ἐπιστὰς Λυσάνδρῳ ἐκέλευσεν ἐπιτρέψαι τεθῆναι τὸν ἄνδρα εἰς τὸν τάφον· ὡς δὲ ὠλιγώρησεν ὁ Λύσανδρος, δεύτερον αὐτῷ ἐπέστη ὁ Διόνυσος τὸ αὐτὸ κελεύων· ὁ δὲ Λύσανδρος πυνθανόμενος παρὰ τῶν φυγάδων, τίς εἴη ὁ τελευτήσας, καὶ μαθὼν ὅτι Σοφοκλῆς ὑπάρχει, κήρυκα πέμψας ἐδίδου θάπτειν τὸν ἄνδρα. Λόβων δέ φησιν ἐπιγεγράφθαι τῷ τάφῳ αὐτοῦ τάδε· κρύπτω τῷδε τάφῳ Σοφοκλῆ πρωτεῖα λαβόντα τῇ τραγικῇ τέχνῃ, σχῆμα τὸ σεμνότατον. Ἴστρος δέ φησιν (FGrHist 334 F 38) Ἀθηναίους διὰ τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἀρετὴν ψήφισμα πεποιηκέναι καθ' ἕκαστον ἔτος αὐτῷ θύειν. ἔχει δὲ δράματα, ὡς φησιν Ἀριστοφάνης (p. 249, fr. IV N.), ρλ', τούτων δὲ νενόθευται ιζ'. Συνηγωνίσαστο δὲ καὶ Αἰσχύλῳ καὶ Εὐριπίδῃ καὶ Χοιρίλῳ καὶ Ἀριστίᾳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς καὶ Ἰοφῶντι τῷ υἱῷ. Τὸ πᾶν μὲν οὖν Ὀμηρικῶς ὠνόμαζε. τοὺς τε γὰρ μύθους φέρει κατ' ἴχνος τοῦ ποιητοῦ· καὶ τὴν Ὀδύσσειαν δὲ ἐν πολλοῖς δράμασιν ἀπογράφεται. παρετυμολογεῖ δὲ καθ' Ὀμηρον (τ 406 sq.) καὶ τοῦνομα τοῦ Ὀδυσσεύος (F 965)· ὁρθῶς δ' Ὀδυσσεύς εἰμ' ἐπώνυμος κακῶν· πολλοὶ γὰρ ὠδύσαντο δυσμενεῖς ἐμοί. ἡθοποιεῖ τε καὶ ποικίλλει καὶ τοῖς ἐπινοήμασι τεχνικῶς χρῆται, Ὀμηρικὴν ἐκματτόμενος χάριν. ὅθεν εἰπεῖν Ἴωνικόν τινα μόνον Σοφοκλέα τυγχάνειν Ὀμήρου μαθητὴν. καὶ ἄλλοι μὲν πολλοὶ μεμίμηνταί τινα τῶν πρὸ αὐτῶν ἢ τῶν καθ' αὐτούς, μόνος δὲ Σοφοκλῆς ἀφ' ἑκάστου τὸ λαμπρὸν ἀπανθίζει· καθ' ὃ καὶ μέλιττα ἐλέγετο. ἦνεγκε δὲ τὰ μικτά· εὐκαιρίαν, γλυκύτητα, τόλμαν, ποικιλίαν. Οἶδε δὲ καιρὸν συμμετρεῖν καὶ πράγματα ὥστε ἐκ μικροῦ ἡμιστιχίου ἢ λέξεως μιᾶς ὅλον ἡθοποιεῖν πρόσωπον. ἔστι δὲ τοῦτο μέγιστον ἐν ποιητικῇ, δηλοῦν ἦθος ἢ πάθος. Φησὶν οὖν Ἀριστοφάνης (fr. 580 A Edmonds) ὅτι 'κηρὸς ἐπεκαθέζετο ***', ἄλλῃ δέ (T 108) 'Σοφοκλέους τοῦ μέλιτι τὸ στόμα κεχρισμένου'. Φησὶ δὲ Ἀριστόξενος (fr. 79 Wehrli) ὡς πρῶτος τῶν Ἀθήνηθεν ποιητῶν τὴν Φρυγίαν μελοποιίαν εἰς τὰ ἴδια ἄσματα παρέλαβε καὶ τοῦ διθυραμβικοῦ τρόπου κατέμιξεν. ^[95]